

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Fél évre . . 40 L — b.
 Negyed évre 20 L — b.
 Egy hóra . . 7 L — b.
 Nyitlter sora 6 L — b.
 Bird. petitsora 3 L — b.

SZÉKELY UJSÁG

Kézdivásárhely és Vidéke Gazdasági Egyesületének hivatalos lapja.

Megjelenik
 hetenként kétszer:
 csütörtökön és
 vasárnap reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Soseana Gen. Averescu-ut 4.

Felelős szerkesztő: Dr. I. Diósné Ödön.

Kiadja a Societate Anonima Tipografia Targul-Sacuilor.
 Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Részvénytársaság.

Segédszerkesztő: Kovács J. István.

Madách Imre.

(Születésének százéves évfordulójára.)

Egy régi klasszikus mondás szerint: „Nagy szellemek találkoznak.” Ilyen szellemi találkozó irodalmunk két kivételes tehetségű fenomenjének születési egyidejűsége: Petőfi s utána Madách, aki mindössze három héttel született Petőfi után (1823. január 21.)

Örökbecsű, változatlan hatású drámai művével, „Az ember tragédiájával”, az emberi hit és bizalom nagy költeményével csak úgy világcsillaga irodalmunknak, mint Petőfi és mindketten egyaránt tündöklő sugárkévét szórják a magyar irodalom zenitjéről a világirodalom horizontjára.

„Az ember tragédiája”, melynek megírásához Madách egyéb művei: lírai költeményei és többi drámái, csak iskolai szolgáltak, hatalmas koncepciójánál és az egész emberiségre vonatkozó eszmei tartalmánál fogva nagy világ-irodalmi értéket is reprezentál. Arany János ezt írta róla Tompának: „Végre fedeztem fel egy igazi talentumot. Faust-féle drámai kompozíció, de teljesen a maga lábán jár. Hatalmas gondolatokkal teljes. Első tehetség Petőfi után, ki egészen önálló irányt mutat.”

Mélyen szántó filozófiai gondolatokkal terhes művében a történelemből és a bibliából felsorakoztatott képeivel, melyeket Ádám, mint a „nemes emberiség” képviselője él át, sorunknak, az emberiség közös sorsának célját fejt meg: „Az ember és az emberiség élete szakadatlan küzdelem, melyre ereje és a hivatás szava ösztönzi; jutalma az emberiségre nézve a haladás, az egyes küzdő emberre pedig a szerelmi és családi boldogság s önértéke.” — A véges ember a végtelenség részévé válik.

A beteges, gyenge szervezetű, magába zárkózott, mély filozófiai elmélyedésre és komor pesszimizmusra hajló költő sokat szenvedett egyéni és családi életét, fájdalmas lelke keserű csalódásait vitte be — nemes szenvedések által kikristályosítva — nagy művébe.

Az oly nagyon kívánt és remélt szerelmi és családi boldogságot csak rövid időre találta meg, melyet keserű csalódások és kiábrándulások követtek.

Fiatalon, 23 éves korában vette feleségül Fráter biharmegyei alispán leányát, Erzsikét. Leleke felépített női ideálját teljesen szétrombolta a valóság: felesége féktelen, mulatozásra hajlandó, nem éppen szerény nő lélek volt.

S míg Madách egy politikai menekült elrejtése miatt egy évi fogságot szenvedett, az alatt felesége kölkekezett, mulatozott, udvaroltatott magának s hűtlen lett hozzá. Börtönből való kiszabadulása után el is vált tőle és felesége sokat hányatott későbbi életét a biharmegyei kórházban fejezte be.

A hazája szerencsétlen sorsa és a családi élete megsemmisítése feletti fájdalom kívül még kettős családi szenvedés tette pesszimiztábbá amugy is szensibilis lelkét: Öccse tüdőgyulladásban pusztult el a Windisehgrätz seregéi elől való menekülés közben. Legidősebb nővérét férjével és gyermekével együtt Erdélyből való menekülésekor meggyilkolták.

Csoda-e, ha e súlyos csapások, a lelki szenvedések e rendkívüli paroxizmusában átélt egyéni élete nem marad nyom nélkül „Az ember tragédiája” gondolatai kialakulásában:

„Az élet mellett ott van a halál,
 A boldogságnál a lehangolás,
 A fénynél árnyék, kétség és remény.”

Nagyon mélyen érezte fájdalmas lelke keserű csalódásait, melyek egymás után semmisítették meg az élet nemes idealizmusát:

„Emelkedett szempontunkból, hiába,
 Először a báj vész el, azután
 A nagyság és erő, míg nem marad
 Számunkra más, mint a rideg matézis.”

S ha száz évvel ezelőtt Petőfivel együtt kivételes tehetséget adott benne a magyar gé-

niesz, úgy szellemének méltó hódolataképen úgy állítunk neki örök emléket, ha minél többször gyönyörködünk szellemének és gondolatának gazdagságában s igyekszünk rajta, hogy az olvasók minél szélesebb rétegének legyen közkinccse, az emberi hit és bizalom megszlárdítója s legmegnyugtatóbb magyarázata az önmagunk és az egész emberiség küzdő élete sorsának.

A franciák és németek titáni harca.

A német passzivitás hadvezére. — A passzivitás győzni fog. — Szovjet-országok tiltakozása.

A franciáktól megszallt Ruhr-terület külső képe eddig alig változott meg. A falakon kiáltványok függnek, az utcákon egy-két vörösjelzésű katonai autó száguld keresztül. Egyébként minden rendben megy és az a száz francia haditudósító, aki a bevonuló csapatokat kíséri, leszögezheti lapjában a külső nyugalom képét. A tényleges helyzet azonban az, hogy az idegek hihetetlen mértékben feszültek és a legjobban értesült körök szerint elképzelhetetlen nagyságu katasztrófa előtt áll Európa!

A Ruhr-vidék gyárosai, termelői, igazgatói, mérnökei és munkásai minden veszedelem ellenére el vannak szánva, hogy csak a német kormány parancsainak engedelmeskednek. Felfogásuk szerint hazaárulást követ el az, aki idegen katonai vagy polgári hatóság rendeleteinek eleget tesz.

A Ruhr-vidékieknek ez az elhatározása megingathatatlan és végleges, ellene csak egy fegyver szegezhető: az erőszak.

A Ruhr-vidék e passzív ellenállását Berlinből irányítják, az ellenállók szövívője pedig Thyssen Frigyes nagyvállalkozó. Eddig alig ismerték a nevét. Németországban sem tudtak róla többet, mint hogy 1873-ban született és hogy óriási vállalatát apja, Thyssen Ágost alapította. Thyssen üzemeiben 70 ezer ember dol-

gozik s mivel sem jellemezhetnénk jobban ezt az embert, — aki most a veszélyes német passzivitás élén hadvezérként áll — mintha leírjuk azt, hogy munkásai, akik között vegyesen vannak szocialisták, kommunisták és keresztényszocialisták, egyemberként tűzbe menének érte.

Thyssen, a német passzív ellenállás hadvezére magába vonult, csendes, zárkózott, a nyilvánosságtól visszahúzódó ember. S jellemzi a passzív ellenállás erkölcsi erejét, hogy ez az ember állott az élére.

— A passzivitás győzni fog! — írják a német lapok, — mert Thyssen állott az élére, — Thyssen Frigyes, akinek akarata, miként a spártaiaké, megrendíthetetlen és befolyásolhatatlan!

Ezt a karakterrajzot nem adjuk itt hiába: mert ez a figura személyesíti meg a Ruhr-menti nehézipar vezetőit.

Nem akad egyetlen vállalkozó és nem akad egyetlen munkás, aki az ellenállás sorából kiugrana!

A Ruhr-területen háboru dúl: a francia erőszak és a német passzivitás háboruja. Minden francia kísérlet, mely kényszer és fenyegetés útján próbál rendet teremteni, csak a zavart növeli és erősíti a német ellenállást.

A berecki erdőről.

— Szabó Jenő. —

A berecki öreg erdőt,
 Magas a hó, belepte;
 Ojtozi szél rázogattja
 Fagyos szárnyát felette.
 S a dildergő öreg erdő
 Megkérdezi a szelet:
 Hozott-e már hirt felőle,
 Mikor jön a kikelő?

Hozott-e már hirt felőle,
 Kiderül-e már az ég?
 E szomoru, néma tájra
 Dalos madár száll-e még?
 Fog-e még az alvó élet
 Főinesznelni a dalon
 Könyesszemű száz virágot
 Költőgető hajnalon?

„Öreg erdő, — felel a szél —
 Későn jön el a tavasz!
 Látnod, ez a mostoha tél
 Minden utat behavaz!...
 Da'os madár minek jönne?
 Nem dalolhat szabadon!
 Elsiratott régi álmok
 Temetője a vadon!

Bus temető vig madarat
 Dalra minek csalogat?
 Én dudolok csak az éjben
 Könyfakasztó dalokat...

Háromszéki havas rónán
 Mikor végig sir dalom,
 Valahol a messzeségben
 Rásóhajt egy sirhalom...

Valamikor...

— Szabó Jenő. —

Valamikor nekem is volt...
 Soha többé nem lesz!
 Odatűztem egy virágot
 Szomoru szívemhez.
 De virágom elhervadt már,
 Lehullott a szirma;
 Rubánatom mintha most is
 Csak utána sirna!

Valamikor nekem is volt...
 Soha többé nem lesz!
 Az üdvösség ideszállott
 Szomoru szívemhez.
 Harmatozó könnyeimet
 Most a rög felissza,
 Eltemetett üdvösségem
 Még sem adja vissza!

Valamikor nekem is volt...
 Soha többé nem lesz!
 Fehér galamb simult hozzá
 Szomoru szívemhez.
 Egy marok por törött szárnyán
 S csak a por a szíven is,
 Porladozó galambomhoz
 Odafekszem én is!

A franciák nem tudnak mit cselekedni az egyöntetű passzív ellenállással szemben. A magánszemélyekkel való tárgyalás után a francia kormány épp oly kevéssé ér célhoz, mint a kényszer és az erőszak után. A Ruhr vidéki munkálatok és munkások megbízottai épp a napokban jelentették ki a francia főmegbízott előtt, hogy többé nem hajlandók semmiféle tanácskozásba boesátkozni.

Hogy az erőszak és a passzivitás harcából Franciaország vagy Németország kerül-e ki győztesen, azt egyelőre nem lehet előre látni. A pillanatnyi helyzet a németek előnyét mutatja. Német győzelembe hisz Anglia és a fascista Olaszország is tartózkodó álláspontra helyezkedik. A berlini és párisi tőzsdéken egyaránt óriási a zavar, — a világ pedig visszafojtott lélegzettel figyeli a franciák és németek titáni harcát.

Szovjetország a világ összes államaihoz zikratáviratot intézett, melyben éles hangon tiltakozik a francia megszállás és a kapcsolatos erőszakosságok ellen. További rendszabályok esetén Moszkva nem nézheti tétlenül a dolgot.

A Times az új európai helyzetről.

London, jan. 19. A Times szokatlanul komoly hangon ír a francia akcióról. Kijelenti, hogy Európa története hirtelen ugrást tett egy új szférába. A márka zuhan és stabilizálásának s a német költségvetés egyensúlyba hozásának gondolatát meghiusultnak lehet tekinteni. Magában az a tény, hogy katonai kényszert alkalmaznak, a gazdasági gyógyulás lehetőségét komolyan csökkentette, ha ugyan ki nem zárta. Az általános jóvátételi terv, mely a szövetségeseket érinti, háttérbe szorítható, hogy stratégiai és politikai mérlegeléseknek adja át a helyét. Európában új helyzet állt elő, mely a legesendőbb brit kormányának a figyelmét is magára kell hogy vonja.

HIREK

Szombat, január 27.

— **A királyné mint újságíró.** Mária királyné a Manchester Guardian egyik számába egy statisztikai adatokkal megvilágított figyelemre méltó hosszabb cikket írt Romániáról, melyben főleg Anglia figyelmét hívja föl a természeti kincsekkel gazdag országra. A koronás szerzőnő Anglia pénzügyi köreinek támogatására számít Románia kulturális életének fokozásában.

— **Behajtják az adóhátrálékokat.** Április elsejétől külön adóhivatalok fogják a városi és külön az állami adókat behajtani s az adóhivatalok máris szigorú utasítást kaptak a pénzügyminiszteriumtól, hogy a hátrálékos állami adókat fokozott eréllyel hajtsák be.

— **Alkoholelles napok.** A városi tanács elrendelte, hogy a kocsmák szombat estétől hétfő reggelig becsukva tartandók s ez idő alatt nem szabad italt kiszolgáltatni. A rendelet ellen a kocsmárosok illetékes helyen keresnek orvoslást.

— **Gondoljunk hasznos madarainkra is.** Éhinség pusztít leghűségesebb barátaink között. Hasznos madaraink elől a nagy hőésés minden betevő falatot elfödött. A pintyek, tengelcék, sármányok, csizék, kenderikék, cinkék, bubos pacsirták teljesen élelem nélkül maradtak. Pedig ezek a mi igazi hasznos madaraink és nem a fecskék meg a golyák. Mert ezek télen is kitartanak, itt dideregnek velünk és irtják a milliárdnyi dudvamagvat. Ezért kivétel nélkül mindenkihez fordulunk kérő szavakkal, etessük egy pár héten át a mi önzetlen jölteveinket! A haszon, amit tőlük huzunk, ugy is oly rengengeteg, hogy teljesen visszafizetni a legnagyobb erőfeszítéssel is képtelenek vagyunk. Gondoljunk meg, hogy egy cinke-pár költés idején több hernyót hord fiókáinak, mint amennyit a legügyesebb és furfangosabb kertész egy év alatt elpusztítani képes. Tehát mindenki egy-egy kertészt ment meg, ha asztala morzsáit, konyhája hulladékait nem a szemetes székérbe juttatja, hanem egy deszkán ablakába helyezi.

— **Románia 23 millió aranymárkát kap Németországtól.** A Rador jelenti Bukarestből: A német jóvátétel ügyében Németországba utazott román bizottság megegyezésre jutott a német kormánnyal, hogy Németország az 1923. év folyamán jóvátétel címén 23 millió aranymárkát szállít Romániának.

— **Jön: egy millió dollár.**

— **Szíkratelefon London és New-York között.** New-York és London között szíkratelefonnal kísérleteztek, amely szenzációs eredménnyel járt. A new-yorki felhívó fél beszédét Londonban éppen olyan világosan hallották, mint bármely más telefonvonalon. A rendszeres szíkratelefon szolgálatot rövid időn belül bevezetik.

— **A házasságtörés is drágább lett.** A francia büntetőtörvénykönyv tudvalevően bünteti a házasságtörést. Évtizedek óta az volt a bírói gyakorlat, hogy a rajtaélt bűnösöket 25—25 fr. pénzbüntetésre ítélték. A francia igazságügyminiszter az utóbbi napokban „megfontolás tárgyává tette” ezt a kérdést és arra az eredményre jutott, hogy a mostani drága világban ez túlságosan enyhe büntetés. Ennek következtében rendeletet bocsátott ki, amely ugy intézkedik, hogy a házasságtörők büntetése 100 százalékkal felemeltessék. Már ilyen értelemben ítélezett az egyik párisi bíróság.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az árvaház igazgatója ezúton mond köszönetet Kovács József ploesti kalapgyáros urnak, ki az árvaháznak 200 leut adományozott.

— **Juhász Gyula Madach-ódáját közli a Páztortűz legfrissebb száma.** Rajta kívül még Szöllősy István, Walter Gyula iratok verseket. Diénes Jenő és Palos István jól megkonponált novellákkal, Lackó Géza egy érdekes Rubens-tanulmánnyal, Mannsberger Arvéd pedig Havasi naplójának folytató, illetve befejező részével szerepelnek ebben a számban. A változatos megjegyzések között Jancsó Béla az expresszionizmusról cikkezik. Rajta kívül Bakoei Károly, Tövisi Géza, Illés János, Walter Gyula, Drosnyák János és mások közleményei találhatók még itt. Külön értéket és érdekességet kölcsönöz a lapnak Szopos Sándornak egy reprodukcioban közölt művészi rajza. Egyes szám ára 4 leu. Szerkesztőség és kiadóhivatal Cluj-Kolozsvár, Str. Reg. Maria-Deák F. u. 35. Kérjen mutatóvany-számot.

— **A „Havasi fenyő” sósborszesz a legjobb és legbiztosabb fertőtlenítőszer; Minden háztartásban nélkülözhetetlen. — Kapható mindenütt!!**

Városi mozi.

(A mozi-iroda közlése.) Január 31-én és február 1-én, szardán és csütörtökön este 1/2 9 órakor bemutatjuk az *Elhagyatott*, film-dramát 5 felvonásban. Ez a dráma megrázó erővel rajzolja a lelki elhagyatottságból eredő szenvedések kálváriáját; mint társadalmi dráma művészi magaslapon jelenti az ellentétes felfogások összeütközéséből eredő káros következményeket úgy egyesekre, mint csoportokra egyaránt.

Szerkesztői üzenet.

N. A. debreceni m. kir. tudományegyetemen van orvosi fakultás.

Temető-utca 4. szám alatti faházat a hozzátartozó udvarral és kerítellyel együtt 1923. január hó 29-én (hétfőn) délután 3 órakor ügyvédi irodámban tartandó önkéntes magánárverésen eladom.

Kézdivásárhely, 1923. január 22.

Dr. K. Kovács István,
ügyvéd.

luxus szánkó
1 fogatu, eladó.

o Értekezni lehet a kiadóhivatalban. o

Farkaskutya - kölykek,
garantált, legnagyobb tiszta faj, — **ELADÓK.**
Darabja: 1500 leu. — Előjegyzések eszközölhetők: a Kézdivásárhelyi Könyvnyomda r.-t. papírüzletében.

„SAXONIA” NR. 370.

Kitűnő Kiskükküllővölgyi

BOROK

olcsó árban kaphatók

WEGENDT, Vidombák 4. szám.

(Brassó mellett.)

Eladó egy jókarban levő nagy
férfi bunda és 2 pár csizma.

— Értekezni lehet a kiadóhivatalban. —

Ma már senki se csodálkozik azon,

hogy Erdély legkedveltebb, legelterjedtebb magyar nyelvű napi lapja, a

BRASSÓI LAPOK.

Mert a Brassói Lapok cikkei a magyarság szívéből fakadnak, tántoríthatatlanul szolgálják az igazságot és mert hírszolgálatuk eleven, ötletes és tökéletes.

A Brassói Lapok előfizetési ára egész évre 280, félévre 145, negyedévre 75 és egy hónapra 26 leu. Mutatóvany-számot szívesen küld a kiadóhivatal: o BRASSÓ, KAPU-UTCA 68 o

Eladó: egy kőház,

mely áll 4 szoba, előszoba, fürdőszoba, konyha, kamara, mosókonyhából, 2 pincével, kuttal, mellékhelyiségekkel, disz-gyümölcsös és konyhakerttel. — A lakás azonnal átvehető. — Felvilágosítást ad e lap kiadóhivatala.

Sok pénzt takarít meg,

ha megkóstolja a

világosi özv. Grisháber Mórné
Erdélyszerte ismert borpincéjéből

érkezett jó **boraimat.** Nagyban vételnél zamatu — 8 leu.

Házhoz vive literenként 10 leu.

Özv. Jancsó Ernőné
dohányáruda, Kézdivásárhely.

Megvételre keresek: — **2 drb. házi-telefont,** mely legalább is 6 kilométer távolságra használható. — Cím megtudható a kiadóhivatalban. —

Az

Erdélyi Bortermelőknél

a Kézdivásárhelyi Takarékpénztár alatti
— pincéjébe több vagon igen kitűnő —

BOR
ÉRKEZETT.

Árak: 6.— 7.— 8.— és 9.— leu.

Egy jó forgalmu

vendéglő

berendezéssel együtt eladó.

Bővebb felvilágosítást ad e lap kiadóhivatala.

HÉTFŐI UJSÁG

legújabb száma is szenzációs.

SZERKESZTIK;

MÁTRAI JÁNOS ÉS S. NAGY LÁSZLÓ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Strada N. Filipescu (Szentlélek-u.) 3.

A világpolitika legújabb eseményei. Érdekes riportok Erdély városaiából. Pontos közgazdasági tudósítások. Kereskedők ügye. Irodalmi rész. Sport.

Ára 2 leu.

Mindenkinek meg kell vennie minden hétfőn!

Gelence községben, melynek lakossága 4000,

mozi és színielőadásokra

alkalmas helyiség, állandó színpaddal mindig bérelhető, esetenként megegyezés szerint. A helyiség 18 m. hosszú és 15 m. széles. A terem jól fűthető. Szíves megkeresések: **Szőcs H. János és Józsefhez** intézendők, mint tulajdonosokhoz.

Nyomatott a Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Részvénytársaság villanyerőre berendezett könyvnyomdájában.